

RASSPECIFIK AVELSTRATEGI för

DRENTSCHE PATRIJSHOND

Innehållsförteckning	sid
Bakgrund Rasspecifik Avelstrategi	3
Sammanfattning	3
Beskrivning av rasens historiska bakgrund och utveckling	3
Beskrivning av nuläget population i Holland	5
Population i Norden	5
Population i Sverige	5
Genetisk variation	6
Hälsa	6
Mentalitet	8
Jaktegenskaper	8
Exteriör	9
Kontakt mellan drentägare i Sverige	10
Ordlista/förklaringar	11
Källhänvisning	11

Rasspecifika avelsstrategier för Drentsche Patrijshond

Bakgrund Rasspecifik Avelsstrategi (RAS)

På Svenska Kennelklubbens Kennelfullmäktige 2001 fattades beslut om att det för varje hundras ska finnas en s k rasspecifik avelsstrategi. Uppdraget att utforma dessa lades på specialklubbarna, som i sin tur i huvudsak delegerar ut arbetet på rasklubbarna, även om samordningsansvaret kvarstår hos specialklubben./text från SKK

Vad är en rasspecifik strategi – behövs den?

En RAS är en handlingsplan för aveln inom en specifik ras. SKKs Avelspolicy anger målen, strategin beskriver vägen dit.

RAS - vems ansvar?

Ansvar för rasens framtid ligger alltid ytterst hos den enskilda uppfödaren och ägaren till avelshunden. För att fatta relevanta beslut behöver den enskilda ägaren både allmänna kunskaper om avel och fakta kring den egna tiken samt den tilltänkta avelshunden avseende egenskaper, mentalitet och nedärvbar sjukdomshistorik. Allt för att målen i den planerade kullen ska ligga så nära den avelsstrategi som finns för rasen och de personliga avelsmålen.

Framtagandet av RAS för drentsche patrijshond

Idag finns ingen rasklubb för drentsche patrijshond. Detta medför att detta dokument måste betraktas som det första utkastet till ett fortsatt arbete med att utforma rasspecifika avelsstrategier allteftersom rasen växer i Sverige. Tyngdpunkten måste ligga på uppföljning, utvärdering och ett kontinuerligt samla in fakta för underlag av fortsatt arbete.

Sammanfattning

- Drentsche patrijshond är idag en mycket ovanlig ras i Sverige.
- Rasen tillhör Specialklubb för Kontinentala Fågelhundar.
- Majoriteten av hundarna i Sverige idag är av en något lättare typ och många jakttränas eller används i praktisk jakt.
- Den lilla avel som bedrivits i Sverige har skett i samråd med uppfödare i Nederländerna.
- En förutsättning för att kunna vidareutveckla rasen i Sverige är en mycket god kontakt med rasens hemland, att kontinuerligt följa rasen i Nederländerna och i Danmark samt att inte ge avkall på temperament och hälsa i avelsarbetet.
- Det är viktigt att arbeta för att nya ägare av drentsche patrijshond och uppfödare av rasen skall få en god kontakt med varandra och att vi tillsammans kan lära oss mer om denna utomordentligt trevliga ras.

Beskrivning av rasens historiska bakgrund och utveckling

Rasen utvecklades på 1500-talet ur spaniel som via Frankrike kom från Spanien. I Nederländerna kallades de för raphönshundar. I landets östra del, speciellt i provinsen Drenthe, hölls dessa hundar renrasiga och blandades inte med främmande raser vilket man

gjorde på andra håll. På bl.a. Rijksmuseum i Amsterdam kan man se drentsche patrijshond på målningar från 1600-talet.

År 1943 blev rasen officiellt erkänd av Nederländska Kennelklubben

Rasen är främst släkt med kleiner münsterländer och épagueul français. År 1948 bildades den nederländska rasklubben "De Drentsche Patrijshond".

Drentsche patrijshond en är stående fågelhund som enligt FCI's klassifikation tillhör grupp 7, sektion 1:2 kontinentala stående fågelhundar av spanieltyp.

Användning enligt rasstandard

Drentsche patrijshond är idealisk för jakt i olika slags terräng. Den jagar inom skotthåll och det är naturligt för rasen att hålla kontakt med jägaren. När hunden närmar sig villebrådet fattar den stånd fast och pålitligt på lagom avstånd. Karaktäristiskt hos många hundar i rasen är svansens cirkulära rörelse vid sök, speciellt när hunden får vittring av vilt. Hunden väntar sedan på att jägaren skall komma nära och om det dröjer tittar hunden efter föraren. Rasens anpassningsförmåga gör den användbar vid jakt på allt slags vilt såväl på fält som i vatten. Förutom att den är en god apportör så kan den också utföra eftersök. Dessa särdrag är medfödda och därför behöver rasen föga utbildning. Eftersom dess temperament är vänligt skall man inte heller dressera den med tvång. Rasen är av naturen lojal och intelligent vilket gör den, tillsammans med god uppfostran och träning, till en värdefull jaktkamrat såväl som en högt uppskattad familjehund.

Kommentarer till rasstandard saxade ur den av Nederländska Kennelklubben utgivna boken: The Dutch Breeds:

Det står i standarden att rasen behöver föga utbildning då den är så naturligt lydig. Detta kan vara vilseledande och ge det felaktiga intrycket att hunden inte behöver fostran alls. Vilket absolut inte är syftet. På grund av dess snabbhet och ibland envisa karaktär behövs en fast men inte hård hand.

I standarden står att hunden är idealisk för jakt i olika slags terräng. Här vill man att hunden skall gå långsamt igenom snårig ogenomtränglig terräng i kontakt med föraren och söka igenom noga i trav eller när så krävs i skritt, medan det på fält och åkrar krävs galopp.

Detta med att galopp krävs på fält och åkrar skall inte tas bokstavligt. Det är vanligt att hundarna på fältet även går bitvis i trav men vad som är väsentligt är att det är fart och intensitet i arbetet.

Temperament:

Drenten har också blivit en mycket uppskattad familjehund tack vare sitt temperament. Den är lättlärd och följsam. Någon har sagt att drenten är den ideala partnern på promenaden eftersom den håller så god kontakt med sin ägare och gärna söker ögonkontakt med jämna mellanrum. Det är viktigt att inte glömma bort promenaderna då drenten – liksom övriga jakthundar i grupp 7 – har ett behov av att få springa.

I en äldre version av rasstandarden på engelska står det om drentens temperament:

”A particularly worthy family member”.

Exteriör:

Typskillnader inom rasen:

De två linjerna med störst betydelse som växte fram under 40-talet var av olika typ.

Det ena var den s.k. "Clovis-typen", vilken är en något tyngre typ med ett tyngre och fyrkantigare huvud, rundare skalle och ofta hängande läppar. Öronen är lägre ansatta, långa och svagare.

Den andra var den s.k. "Nimrod-typen", vilken är en något lättare typ av hund. Enligt författaren i boken *The Dutch Breeds*, A.H. van der Snee, skrevs rasstandarderna med Nimrodtypen som förebild. Detaljer som talar för detta i standarderna är bl.a. följande: Nospartiet skall vara kilformat och något kortare än skallen. Det skall vara tämligen torrt och inte ha hängande läppar. Kinderna skall vara måttligt utvecklade och gradvis smalna av mot nospartiet.

Ögonkanterna skall vara åtsmitande. Öronen skall vara högt placerade och vid ansättningen hänga tätt intill huvudet utan veck.

Idag ses hundar av olika typer i Nederländerna; en lättare typ och en tyngre, grövre typ. Det finns också relativt stora skillnader i storlek. De två linjerna som ursprungligen fanns av rasen – Clovis och Nimrod - är idag blandade i stor utsträckning.

Beskrivning av nuläget

Majoriteten av hundarna i Sverige idag är av en något lättare typ och många jakttränas eller används i praktisk jakt. Rasen tillhör Specialklubb för Kontinentala Fågelhundar.

Population i Nederländerna:

I Holland finns ungefär 4 000 registrerade hundar.

	Kullar	hanar	tikar	totalt
2002	89	278	260	538
2003	87	256	246	502
2004	79	242	238	480
2005	78	241	225	466

Valpar per kull i medeltal

2002	6,04
2003	5,77
2004	6,08
2005	5,97

Population i Norden:

I Danmark finns knappt 300 registrerade i augusti 2007. Även i Norge har rasen på senare år introducerats, men ännu finns endast enstaka hundar. Till Norge har det importerats hundar från Nederländerna, Danmark och Sverige. I Finland finns idag endast enstaka hundar, importer från Nederländerna.

Population i Sverige:

Den första drentsche patrijshonden blev registrerad i Sverige år 2001. Hon heter Sjoukje the Gloucester och blev mor till den första kullen som föddes år 2004. En tik som importerades 2004, Alice van Suydefelt, blev mor till Sveriges tredje kull.

Antal reg/år	2001	2004	2006	2007
Tikar (varav importer)	1	7 (1)	5 (1)	9 (3)
Hanar (varav importer)	0	1	9 (1)	3 (1)

Totalt	1	8	(1)	14	(2)	10	(4)
--------	---	---	-----	----	-----	----	-----

En kull med 8 valpar föddes 2004. Av dessa exporterades en valp till Norge.
 En kull med 12 valpar föddes 2006. Av dessa exporterades en valp till Norge.
 En kull med 8 valpar föddes 2007.

I december 2007 fanns i Sverige 33 svenskregistrerade hundar – se tabell ovan. Av dessa var 6 importerade tikar och 2 importerad hanhund. Några hundar – både hanar och tikar – finns idag i Sverige som ännu inte fått sina svenska registreringsnummer. Det finns också intresse från flera håll att importera fler hundar. Det troliga är att antalet importer kommer att stiga ytterligare under de kommande 5 åren.

Genetisk variation

Den effektiva populationen i Sverige är fortfarande mycket liten och rasen är och kommer under en överskådlig framtid att vara beroende av importer och parningar i utlandet. I Nederländerna har många uppfödare använt sig av linjeavel och vid en studie av ett antal stamtavlor upptäcktes att inavelsgraden haft en tendens att öka. Detta har nu uppmärksammats i Nederländerna.

I de 3 parningar som gjorts hittills i Sverige har det enligt avelsprogrammet Genetica varit en inavelsgrad av 1 % vid två av parningarna och 4,5 % vid en parning.

Mål och åtgärder

En hög inavelsgrad innebär en rad negativa effekter då gener med negativa egenskaper dubbleras, gener går förlorade i rasen och homozygotin ökar. Det känns därför mycket viktigt – speciellt i en så här liten ras - att bibehålla den genetiska variationen och på så sätt skapa förutsättningar för god hälsa, reproduktionsförmåga och funktion.

Genom en tät kontakt med Nederländerna vill vi öka kunskapen i Sverige om rasens genetiska dispositioner och vid avelsarbetet aktivt arbeta för att hålla nere inavelsgraden och prioritera avelsbredden, det ursprungliga goda arbetsvilliga temperamentet och sundheten.

Hälsa

Generellt kan man betrakta drechtsche patrijshond som en frisk och sund hundras. Rasen har inga generella problem såsom till exempel hudåkommor och öroninflammationer. Inte heller finns problem som man kan relatera till en extrem anatomi. Däremot finns inom rasen några ärftliga sjukdomar som man skall vara uppmärksam på.

I rasens hemland:

I Nederländerna har några ärftliga sjukdomar upptäckts och ett aktivt arbete pågår för att göra uppfödarna uppmärksamma på detta för att komma till rätta med problemen.

1971 upptäcktes det första fallet av PRA. En kraftfull bekämpning sattes in och av 6.000 hundar uteslöts 2.000 från avel. Samtidigt som PRA-bekämpningen inleddes upptäcktes också höftledsdysplasi inom rasen. 1983 konstaterades ett ökat antal fall av epilepsi.

Idag kräver den nederländska rasklubben att avelsdjur höftledsröntgas och att ögonlysning måste ske inom ett år före parning upp till 5 års ålder.

Idag är PRA inte något stort problem. Endast ett fåtal fall upptäcks varje år i Nederländerna. Icke desto mindre är det viktigt att detta undersöks, då avelsbasen är liten och en ny spridning av denna defekt skulle få förödande konsekvenser för rasen.

Hundar undersökta avseende PRA år 2001-2006. Statistik hämtad från rasklubben.

PRA	2006	2005	2004	2003	2002	2001
Fri	326	314	332	324	357	273
Ej fri	0	1	2	2	-	1

Då hundar ögonlyses en gång per år finns i materialet samma hundar med flera gånger.

Distichiasis har uppmärksammats alltmer i Nederländerna under senare år.
Hundar undersökta avseende distichiasis 2002-2005. Statistik hämtad från rasklubben.

Distichiasis	2005	2004	2003	2002
Fri	314	332	324	357
Ej fri	6	10	6	15

Resultat av höftledsröntgen 2003-2006. Statistik hämtad från rasklubben.

Grad	2006	2005	2004	2003
HD A	79	72	70	56
HD B	2	1	3	4
HD C	2	4	3	4
HD D	2	4	5	2
HD E	-	1	-	1
Totalt undersökta	85	81	67	75

Epilepsi har ökat inom rasen och är idag någonting som uppmärksammats alltmer.

Andra sjukdomar eller anomalier som ses i rasen är blödarsjuka, entropion, hypothyroidism, kryptorchism samt avsaknad av vissa tänder. I skrivande stund kan inte sägas i vilken frekvens dessa anomalier föreligger.

Blödarsjuka är inte av en typ som ger korrekt resultat vid de blodprovstester som används idag vid test av von Willebrands sjukdom. Det finns ett erkänt laboratorium i USA som säger sig ha detekterat genen för blödarsjuka hos dreutsche patrijshond. I Nederländerna anser man idag att behovet av rutinmässiga tester för anlaget inte finns, då det under senare tid inte uppträtt något fall.

I Nederländerna finns planer på att införa hälsoenkäter för att få en bättre uppfattning över frekvensen av olika anomalier.

I Sverige:

I Sverige har endast 5 olika hundar ögonlysts t o m december 2007. Samtliga har varit utan anmärkning.

Till och med december 2007 har 17 hundar röntgats

Grad	Fördelning
A	7
B	5
C	3
D	2

Undersökning av armbågar avseende arthros utförs inte rutinmässigt i Nederländerna. I Sverige är 10 hundar undersökta t o m december 2007, samtliga utan anmärkning.

Mål och åtgärder

- För samtliga defekter och sjukdomar som förekommer i rasen gäller att de bevakas kontinuerligt.
- Att ansöka om att ingå i SKK:s hälsoprogram för PRA . I Nederländerna finns ett bekämpningsprogram inom rasklubben som kräver ögonlysning inom ett år före parning eller årlig ögonlysning upp till 5 års ålder då hunden kan friförklaras helt. Då det inte finns någon rasklubb i Sverige vore det önskvärt att rasen ingår i SKK:s hälsoprogram med samma undersökningsgång som i hemlandet.
- Då den genetiska bredden inte är så stor inom rasen är det väsentligt att på ett tidigt stadium identifiera individer som är bärare av allvarlig genetisk sjukdom.
- Att genom information verka för att minska inavelsgraden, öka den genetiska bredden samt endast använda friska och sunda individer i avel.

Mentalitet

Mentaliteten är idag över lag god på hundarna. Aggressiva eller rädda hundar är inte acceptabelt. Pipiga och stressade hundar är inte önskvärda. Drentsche patrijshond är en mycket vänlig, öppen och social hund. Utmärkande för rasen är också deras vilja att vara till lags och dess lättlärdhet ("will to please"). Det är mycket viktigt att aldrig åsidosätta dessa egenskaper, då rasens särdrag är just temperamentet och den höga dresserbarheten samt givetvis jaktbarheten som krävs för en stående och apportrande hund.

Idag har endast en hund genomgått mentalbeskrivning (MH) i Sverige.

Mål och åtgärder

- Att bibehålla följsamhet, lättlärdhet och det temperament som är typiskt för dreutsche patrijshond.

Jaktegenskaper

Drentsche patrijshond är tack vare sin följsamhet och viltintresse, sitt naturliga ståndanlag och vilja att apportera en lättsam jakthund.

Fortfarande ser man det som en självklar sak att drenten skall markera vilt med stånd, men detta anlag testas inte i så stor utsträckning i rasens hemland. Många använder självfallet sin hund till praktisk jakt, men det blir fler och fler som inte jagar praktiskt med sin hund idag. Detta gör att det känns väsentligt att värna om de korrekta jaktanlagen så de inte förloras i det fortsatta avelsarbetet.

I Nederländerna:

Om man tittar på siffror från 2006 kan man se att det är få hundar som kommer till start på fält i jämförelse med de hundar som startar på apporteringstester, vilka är öppna för alla fågelhundsraser. År 2006 startade endast 13 drentar på fältprov i Nederländerna. Av dessa 13 var det 5 stycken som också startade på någon nivå i apporteringstest (KNJV). Totalt startade 62 drentar på apporteringstest under 2006.

I Danmark:

De danska drent-ägarna är mycket aktiva, antalet starter på fältprov är förhållandevis stort. Det finns i Danmark ett antal drentar som startat och placerats i vinderklass.

I Sverige:

De hundar som idag verkat i avel har alla avlats på individer med jakt- och ståndanlag.

Än så länge har bara ett fåtal hundar startat på fältprov med ett andrapris i unghundsklass som bästa resultat. Idag bedöms drenten enligt samma regelverk som weimaraner.

Mål och åtgärder

- Att värna om alla de egenskaper som kännetecknar en typisk drentsche patrijshond av god jakttyp.
- Att utarbeta ett jaktprov som bättre passar drentsche patrijshond. Det som framförallt skiljer drentsche patrijshond från weimaraner är rovdjursintresset eller rovdjursskärpan, som inte anses rastypiskt hos drentsche patrijshond.
- Att med hjälp av ändringar i jaktprovsreglerna få fler hundar att starta på fältprov är också ett sätt att gynna den typ av hund som bibehållt förmågan att arbeta som en stående fågelhund.

Exteriör

I Nederländerna ses olika typer av drentsche patrijshond. Alla är inte ense om vad som är rätt typ så här accepterar man en stor variation och var och en väljer att se "sin" typ som den "rätta".

Detaljer från rasens standard som kan vara värt att notera är:

- Ögonfärgen skall helst vara bärnstensfärgad enligt rasstandarderna, varken mörk eller ljus. Det är vanligt inom rasen med något ljusa ögon. Värt att känna till kan vara att ögonfärgen brukar mörkna successivt upp till 3,5 – 4 års ålder.
- Halsen skall enligt standarden vara kraftfull och medellång. Det är inte önskvärt med en lång hals som ser elegant ut men som saknar kraft. Hak- eller halspåsar är otypiskt.
- Pälsen är egentligen inte lång, men kan ge intryck av det eftersom det finns längre päls på vissa delar. Här är bra att ha i åtanke att det är en jakthund och att det viktigaste är

- I den svenska översättningen av den senaste rasstandardens har en mening tappats bort. Den lyder på originalspråk: "Honden mete en duidelijke schimmelkleur (mengsel van bruine en witte haren) met of zonder platen, zijn ongewenst". På engelska har det översatts med: "Less desired are dogs with a mixture of brown and white hair, with or without markings. Och slutligen på danska: "Mindre ønskeligt er hunde med en blandning af brune og hvide pelshår, med eller uden aftegninger". En direkt översättning till norska från nederländska lyder enligt följande: Hvit med brune plater, med eller uten prikker. Hunder med en tydelig skimmelfarge (blanding av brune og hvite hår) med eller uten plater er uønsket.
- Noteras bör att hunden får ha bruna prickar eller fläckar i det vita och att det i översättningen till engelska fallit bort en olycklig förtydning av vad som avses.

Mål och åtgärder

- Viktigt är att ha standarden som riktmärke.
- Undersöka om översättningen avseende skimmelteckning på drent skall ses över.
- De ljusa ögonen ses inte som något stort problem i Nederländerna men många är överens om att man idag oftare ser hundar med ljusa ögon än för 15-20 år sedan, vilket man bör ha i åtanke.
- Den som avlar bör sätta sundheten först och aldrig glömma att det är en jakthund som skall orka arbeta.

Kontakt mellan drentägare i Sverige

Idag finns det inte någon rasklubb för drechtsche patrijshond.

SKF:s rasrepresentant försöker idag kontakta så många nyblivna ägare till drechtsche patrijshond i Sverige som möjligt och informera om möjligheten att bli medlem i SKF. Svenska Stabyhounklubben upplåter idag några sidor i sin klubbtidning samt plats på sin hemsida för att underlätta information mellan drentägare. Uppfödare kan via gåvomedlemskap till valpköpare också väcka intresset för att aktivt delta med sin hund i stabyhounklubbens och övriga rasklubbar som ingår i SKF's aktiviteter, såsom träningstillfällen, utställningar och jaktprov. Detta är det första ledet för att på sikt få ett underlag för att bilda en rasklubb.

Sammanfatt av: Tina Borgström rasrepresentant i SKF
 Reverum
 594 93 Gamleby
 tel 0493-602 70
 e-mail: tina.borgstrom@telia.com

Granskat av avelskommittén i den nederländska rasklubben vereniging De Drentsche Patrijshond.

Tillsänt till ett tjugotal drentägare i Sverige och Norge som man fått fram adressuppgifter till. Samtliga synpunkter har tagits i beaktande.

Fastställd av Specialklubb för Kontinentala Fågelhundars Avelskommitté 2008-05-27

Insänd till SKK via Specialklubb för Kontinentala Fågelhundar 2005-06-26.

Fastställd av Svenska Kennelklubben 2008-??-??.

Några förklaringar till i texten förekommande förkortningar och diagnoser:

KNJV Apporteringstest som används i Nederländerna. Gemensam för alla fågelhundar. (KNJV=Kungliga nederländska jaktförbundet).

SKF: Specialklubb för Kontinentala Fågelhundar

Armbågsledarthros: Defekt i armbågsleden som leder till benpålagringar.

Distichiasis: Hår som växer ut från hårsäckar som sitter innanför den ordinarie raden av ögonfransar. Håret som ligger innanför kan orsaka olika grader av lidande då det ligger emot hornhinnan.

Entropion: Invikning av ögonlockskanten.

HD = Höftledsdysplasi En onormal utveckling av höftleden där ledeskålen blir för grund för ledkulan.

Hypothyroidism: Underfunktion hos sköldkörteln.

Kryptorchism: En eller båda testiklarna har inte vandrat ner i pungen.

PRA: Näthinneförtvining av fortskridande och ärftlig natur. Leder till blindhet.

von Willebrands: En typ av blödarsjuka.

Källor till ovanstående material:

The Dutch Breeds, utgiven av Nederländska Kennelklubben
Författare: A.H. van der Snee

Drentsche Patrijshond in verleden en heden, Författare: Jannyn Offereins Snoek

SKK Rasdata

Lathunden från Genetica

FCI rasstandard nr 224

Årliga verksamhetsberättelser från holländska rasklubben: Vereniging "The Drentsche Patrijshond" och medlemstidningar.